

na sadovnem drevju in v goricah. Trsom je mladje potrgala ali drugače razčesala. Sadovno drevje: gruške, črešnje, jabelke, slive, orehi itd. so lepo kazali, sedaj je vse pokončano ali natolčeno. Na njivah se razven v Radenci lepo kaže. — Iz Negovske fare je prileten želar prišel 8. t. m. v Kapelo, ker je tukaj bil uradni den. Prišel je zavoljo neke njive, katero je bil nedavno kupil. Namenil se je doma dati spovedati, ker je uže več časa bolehal; toda nestrpljiva žena ga je odpravila na uro daljno pot v Kapelo. V krčmi pri g. Vaupotiči se vsede ves opešan na stopnice. Izreče še besedice: „meni je hudo“ in se zgrudi mrtve na tla. Zvečer je nekdo izmed naših gospodarjev odpeljal mrtveca domov. Nauk za vse: bodimo pripravljeni, ker ne vemo ne ure ne dneva, kedar Gospod pride po nas!

Iz Celja. (Nova pokopališča — zvonik nemške cerkve.) Na binkošno nedeljo se je blagoslovilo novo pokopališče za celjsko okolico v Gaberjih; binkoštni pondeljek pa ono v Čreti za sv. Jožefom za celjsko mesto. Na starih pokopališčih pri sv. Duhu in sv. Maksimilijanu se od zdaj za naprej ne sme več pokopavati. Izvzete so le rakve (zidani grobi) pri sv. Maksimilijanu, kamor se smejo mrliči shranjevati še skozi 2 leti. Na obeh novih mirodvorih se je odločil kos zemljišča, ki bo služil pokopavanju nekatoličanov. Toda celjska protestantska občina ne mara za novo celjsko pokopališče, marveč skuša svoje dozdajšnje pokopališče poleg svoje cerkvice obdržati. O tej zadevi ima kmalu razsoditi c. kr. namestnika v Gradci. — Obžalovati je le, da ste se novi pokopališči napravili tako daleč od mesta in pa, da se niste celjska mestna in okoličanska soseska mogli zedinili, da bi se bil za obedve soseski, toraj za celo faro, priredil le en sam mirodvor. Koliko stroškov bi se bilo lahko prihranilo! Mesto si je naročilo tudi dva lepa mrtvaška vozova; kajti bo svoje mrliče dalo voziti na pokopališče. Mestni zastop celjski je skušal ovo svoto, katero je volila blaga pokojnica Jožefina Gajger nemški cerkvi, dobiti v svojo oblast; toda vikše oblastnija se odločile, da se ima ves denar izročiti sl. cerkvenemu predstojništvu nemške cerkve. Vsa svota vtegne znašati do 45.000 fl. Ker se je cerkvenemu predstojništvu že izročil znesek 19.000 fl. se bo tudi zvonik pri nemški cerkvi zamogel zdaj zidati dalje. Prvi načrt zvonikov se je zelo spremenil, toda novi načrt še bolje vsem dopada nego prvotni. Na vsaki način se bo z dovršenim zvonikom nemška cerkev krasno okinčala. Cerkev dobi tudi novo zvoneje. Želimo, da se delo srečno dovrši!

Iz Zreč pri Konjicah. (Sleparsk agent.) Dne 10. sušca t. l. bil je tukaj nepoznan človek, ki se je izdal in tudi s spričevalom izkazal za agenta graškega trgovca Jaroscha, ki trži s hišnim orodjem, kipi, urami itd., da bi v njegovem imenu naročila nabiral proti temu, da se v mesečnih ob-

rokih do konca leta znesek za naročeno blago izplača, nekaj pa že precej njemu poročniku za aro naprej plača. Pokazal je tudi naročila od več drugih, nekterih tudi pisatelju znanih, naročnikov. Pisatelj tega je tedaj vrjel in si naročil po njem pohištva za 60 fl., od katerih je 10 fl. moral precej onemu plačati, drugo pa bi imel v obrokih do konca leta izplačati. Naročeno pohištvo bi imelo po tiskani pogodbi čez 5 tednov po dnevu naročila se doposlati. Poročevalca tega je kmalu potem začelo grivati te nagodbe in je o tem pisal g. Jaroschu v Gradec, kateri mu odgovori, da ni ne nobenega naročila na pohištvo, ne onih 10 fl. prejel. Iz tega se lahko sklepa, kolike previdnosti je treba proti takim okoli potujočim nepoznanim agentom, ki naročila sprejemajo in že naprej plačilo zahtevajo, da se človek ne opehari.

Iz Ljubljane. (Razpis daril.) Na podlagi sklepa sl. deželnega zbora Kranjskega je sl. deželni odbor namenil: a) 400 gld. (štiri sto goldinarjev) za darilo pisatelju najboljšega resnega igrokaza, vzeteza iz Kranjske ali Avstrijske zgodovine, katerega predstavljanje mora izpolniti celi glediški večer; b) 200 gld. (dve sto goldinarjev) za darilo pisatelju najboljših vesele igre, obstoječe najmanj iz dveh dejanj. Pri presojanji se bodo v poštev jemale le igre, katere dozda še niso bile niti tiskane niti predstavljene. Igri, katerima bode prisojeno darilo, ostaneta lastnina „Dramatičnega društva“. Po naročilu sl. deželnega odbora od dué 24. aprila t. l. št. 324 podpisani društveni odbor razpisuje omenjeni darili, pristavlja, da se rokopisi morajo „Dramatičnemu društvu“ poslati vsaj do 31. decembra tekočega 1880. leta. Na vsak rokopis naj se zapiše kak motto, ime pisateljevo pa priloži v posebnem zapečatenem listu, na katerem je isto tako motto rokopisa.

Odbor „Dramatičnega društva“.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zopet imamo poročati, da so Slovenci storili korak naprej. Na Kranjskem bil je v Trebnem v deželnega poslanca jednoglasno izvoljen narodni kandidat g. Peter Graselli; dobil je vseh 117 glasov. Živijo! Dalje začeli so Slovenci na Štajerskem rušiti 2 nemškutarski trdnjavi, namreč okrajni zastop ptujski in ormoški. Slovenci so zmagali v Ptuiju uže v skupini velikih posestnikov pa tudi v kmetskeji skupini, v Ormoži pa v velikem posestvu. Slava! — Bratje hrvatski naznanili so izlet v Ljubljano za 16. maj; Slovenecem je tukaj nemčurski župan Laschan prepovedal slovesno sprejeti Hrvate; zabranil je skupni vhod, zastave in godbo. Prav zagrizena nemčurska nesramnost; Slovenec v beli Ljubljani tujec! — Avstrijsko plemstvo je na Dunaji napravilo veliko gledališno zabavo s konji in vozovi ter čisti dohodek 43.000 fl. darovalo stradajočim Istrijancem in Primorcem. — Državni zbor je v petek

13. maja imel zadnjo sejo. Liberalca Wurmbrad in Herbst hotela sta zopet pustiti otrobe vezati o „zatirovanji nemštva“, a naša večina jima je vzela besedo, češ da bi to le večjo razdražbo delalo. Liberalci se nad tem močno jezijo pa nebo se za tega voljo ni podrlo in cesarstvo ne zrušilo. Ob konci bile so volitve v delegacijo. Naši poslanci so ponudili porazum, a liberalci so ga povsod odbili izvzemši na Moravskem. Stajerski slovenski in konservativni poslanci zaradi tega niti voliti niso hoteli. Sedaj še ima gosposka zbornica par sej in potem bo državni zbor do jeseni odložen. Nemški liberalci so v državnem zboru povsod propali. Zato začeli so doma rogoviliti in Nemce ščuvati v raznih mestnih zastopih, češ, da se bo tega minister Taaffe prestrašil. Najhujši ščuvarji so judovske liberalne novine in nekateri iz pruske Nemčije k nam pozvani profesorji. V Pragi sta dr. Mach in dr. Klebs, prvi rektor magnifikus, drugi profesor tamošnjemu vseučilišču, v krčmi med nemškimi dijaki zabavljala českomu narodu. Razjarjeni česki dijaki so jima na to polomili vse šipe na oknih in napravili „mačkinjo muziko“. Vsled tega je v liberalnih novinah itd. zopet ogenj v strehi. — Svitli cesar so se iz Ogorskega povrnil na Dunaj!

Vnanje države. Na Italijanskem imajo nove volitve; večjidel volijo poslance, ki so za boj zoper Avstrijo; nek Ferri je poglaval knjižuro med ljudi, v katerej tirja vse naše dežele do Beljaka in Ljubljane! Laški trebul se napenja vedno bolj. — Albanci odnehali so od boja zoper Črnogorce na besedo kneza katoliških Mirditov, preuka Bib Dode, ki je rekel, da rad brani Albanijo zoper Turke, a zoper krščanske sosedu ne potegne svoje sablje. Pred vsem skušajo Albanci postati neodvisni od turškega sultana. — Bolgarsko narodno „sebranje“ obravnava velevažni občinski zakon in zakon o upravi; v izhodujo Bolgarijo odšel je vojni minister sam, da iztrebi številne turške tolovaje! — Ruski kancelar knez Gorčakov je se toliko okrevljal, da namisli skoraj odpotovati v Baden. — Na Nemškem se ljudje čedalje bolj hučujejo nad Bismarkom pa tudi zoper Jude začelo je se neko srdito gibanje; število socializmov narašča, katoliška vera in služba božja pa trpi kruto preganjanje. — Francoski minister Freycinet se vendar prav ne upa dalje postopati v zatirovanji katoličanstva. Nedavno je celo papeža poprosil, naj ta jezuite odpravijo, ker potem hoče minister drugim redovnikom priznati. Papež so ta nesramni nasvet odbili. — Španjolci imajo večnih sitnob doma in tudi na zunaj; vstaje na Kubi v Ameriki ne morejo zatreti. — Čilenci bombardirajo neusmiljeno vsa peruvijanska primorska mesta in delajo raznim trgovcem veliko škode; med oškodovance je tudi avstrijski državljani iz Spleta v Dalmaciji, ki je zgubil tako vse svoje premoženje. Kitajci hočejo Rusom vzeti deželo ob Amurji, to je reka, katera na severji od Kitajskega teče v Veliko morje. Rusi so tje že poslali vojno brodovje.

Za poduk in kratek čas.

Slovani ob nemškeji meji.

VI. Ko se je 1000letno nemčenje podjarmljenih zapadnih Slovanov pričelo, stanovali so še ti v nepretrganeji vrsti od Adrije do Dunava in od Dunava do Baltiškega morja, toda uže ne več na gostu. Zlasti kraj Dunava in v gornjem Štajerskem bile so slovanske naselbine redke in slabotne. Preveč ljudstva požrl je oberski, bavarski in frankovsko-nemški meč. Zato beremo v omenjenih krajih sprva še o nekaterih slovanskih imenih; naposled zginejo še tudi ta. Na primer l. 1148 zadenemo na neko plemenito gospo: Dobronego, l. 1188 na plemiča Trdislava, dalje na Čogoja, Negoja in l. 1348 na Valbuna. Da je na gornjem Štajerskem, nemškem Koroškem, gornjem in spodnjem Avstrijskem slovanstvo tako naglo bilo iztrebljeno, to si moremo tako-le razložiti!

Frankovski kralji so vso z mečem pridobljeno zemljo sebi prilastovali kot osebno imovino, katero so smeli deliti, kakor se jim je izljubilo, med svojo gospodo. Kot z mečem pridobljena zemlja veljale so tudi vse slovanske dežele. Te so frankovski vladarji radodarno delili svojim velikašem, kateri so potem tje naselili Nemcev raznega plemena. Na takšne naselitve Nemcev po deželah Slovincem vzeti spominjajo nas krajevna imena po Štajerskem in Koroškem: Sachsengang, Sachsen, Sachsenfeld, Sachsenburg, Sachseneck, Frankolovo, Frankenburg, Frankenberg, Frankmarkt itd. Vender vsega Slovincem vzetega zemljišča frankovsko-nemški vladarji niso razdelili. Najlepše kose pridržali so za-se ter osnovali „kraljeva kmetijstva“ (villae regiae). Nekatera takšna kmetijstva bila so silno velika, n. pr. na Kranjskem bila je vsa gorenjska stran ena kraljeva kmetija. Nadzornike teh kmetijstev zvali so grofe. Takšen grof, navadno „Pfalzgraf“ imenovan, imel je neomejeno oblast nad vsemi v njegovem kmetijstvu živečimi ljudmi. Zlasti mogočnega delala je ga sodnijska pravica. Kder je bil njegov sedež, ondi je postalo sčasoma vse — nemško. Njegovi podložniki bili so zgolj hlapci, zgolj nesvobodni, slovenski in nemški; vender veljavniši bili so nemški ljudje, katere je seboj iz Nemškega bil prignat. Vsi so pa bili nesvobodni ljudje, hlapci in tlakarji. Le pozneje je se včasih enemu ali drugemu odkazal kos zemlje v obdelovanje proti temu, da je vsako leto nekaj pridelka oddal v kraljevo žitnico. Kar je več pridelal, to mu je ostalo v lastno porabo in za prodaj!

Drugo in mogočno sredstvo nemškega življa na slovenskih tleh bil je zaukaz Karola velikega gledé na rokodelstvo. Zaukazal je namreč, da ima vsak nadzornik ali „Pfalzgraf“ si pripraviti najmanje 30 rokodelcev za vsako kraljevo kmetijstvo. Rokodelcev so pa si prignali večjidel iz Nemškega, ter jih naselili okolo svojih gradov, ali v starih